

თინა დოლიძე

CV

მისამართი: ი.ჭავჭავაძის 13, 0179 თბილისი

ტელ. 250259

სახლის მისამართი: ი. აბაშიძის 21, ბ. 18, 0179 თბილისი, ტელ. 226183

ელ. ფოსტა: tina.dolidze@tsu.ge

tinadolidze@hotmail.com

tinadolidze@yahoo.com

tinadolidze@gmail.com

ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი.

კვლევის სფერო: პატრისტიკული ღვთისმეტყველება, გვიანანტიკური ფილოსოფია, ადრებიზანტიური ლიტერატურა, ქართულ-ბიზანტიური ლიტერატურული ურთიერთობები.

პუბლიკაციები ქართულ, ინგლისურ, გერმანულ, რუსულ, იტალიურ და ესპანურ ენებზე.

პროფესიული საქმიანობა

2013 წლიდან ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი.

2006-2012 წწ. ასოცირებული პროფესორი და ბიზანტიური ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი; თსუ ჰუმანიტარული ფაკულტეტის საბჭოს წევრი და თსუ ჰუმანიტარულ მეცნ. ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს წევრი.

1990–2005 წწ. კლასიკური ფილოლოგიის კათედრის დოცენტი.

1987 – 1989 წწ., კლასიკური ფილოლოგიის კათედრის უფროსი მასწავლებელი.

1985 – საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე *ტექსტოლოგიური ანალიზი ამონიოსის სკოლის კომენტარებისა არისტოტელეს "კატეგორიებზე"*, თბილისი, 1985 (ოპონენტები: პროფ. ს. ავერინცევი, მოსკოვის ლიტერატურის ინსტიტუტი; დოც. ლ. მჭედლიშვილი, თსუ ფილოსოფიის ფაკულტეტი).

1980–1986 წწ., კლასიკური ფილოლოგიის კათედრის მასწავლებელი

საღიგობრო მონაწილეობა

სხვადასხვა აკადემიურ წელს წაკითხული საღიგობრო კურსები: ძველი ბერძნული ენა, ლათინური ენა, ანტიკური ლიტერატურა, ანტიკური მითოლოგია,

ბიზანტიური ლიტერატურის ისტორია, კაპადოკიური ღვთისმეტყველება, პავლე მოციქულის ეპისტოლეები, გრიგოლ ნოსელის “დიდი კატეხიზმო,” ნეტარი ავგუსტინეს “სადვთო ქალაქისათვის”, იოანე დამასკელის ტრაქტატები ხატმებრძოლეობის წინააღმდეგ, იოანე დამასკელის „მართლმადიდებლური სარწმუნოების ზუსტი გადმოცემა“, გრიგოლ ნოსელის განმარტება *ქებათა ქებისა*, კაპადოკიური ღვთისმეტყველება, პალადოს ჰელენოპოლელის "ლაესაიკონი", გრიგოლ ნაზიანზლის XIX სიტყვა.

მიმდინარე სალექციო კურსები ბაკალავრიატსა და მაგისტრატურაში:
 ბაკალავრიატი: შესავალი ბიზანტიურ ფილოლოგიაში, ბიზანტიური ტექსტები, ლათინურენოვანი ტექსტები. მაგისტრატურა: ბიზანტიური ღვთისმეტყველება და ენის თეორიის საკითხები, ბიზანტიელი ავტორი, შუა საუკუნეების ლათინური ენა, შუა საუკუნეების ლათინურენოვანი ავტორი, ლათინური სამეცნიერო-ფილოლოგიური ტექსტები.

აკადემიური და სამეცნიერო თანამშრომლობა, პროექტები, გრანტები

2011- პეტრიწის საფილოსოფიო საზოგადოების წევრი (თავმჯდომარე პროფ. გურამ თევზაძე)

2010 – გიორგი ახვლედიანის სახელობის ენათმეცნიერების ისტორიის საზოგადოების გამგეობის წევრი (თავმჯდომარე პროფ. თინათინ ბოლქვაძე).

2010-2013 წწ. აკადემიური და სამეცნიერო პროექტი “სამხრეთ კავკასია და მისი მეზობლები 300-1600 წლებში” (The Southern Caucasus and its Neighbours, c. 300-c.1600); პროექტის ავტორი ბუდაპეშტის ცენტრალური ევროპის უნივერსიტეტის (CEU) შუა საუკუნეების განყოფილება და ელინური ტრადიციის ცენტრი (დამტკიცებულია HESP-ის მიერ).

საქართველოს მხრიდან ხელმძღვანელი სექციისა “Byzantine Theology and Spirituality in Medieval Georgian Translation.” მომხსენებელი (თანაავტორი ქ. ბეზარაშვილი) თემაზე *Survey of Kartvelian Studies in the last 100 years*, პლენარული მოხსენება, წაკითხული კონფერენციაზე *The Caucasus and Byzantium from Late Antiquity through the Middle Ages*. Center for Eastern Mediterranean Studies. Central European University (CEU), ბუდაპეშტი, 2010 წ., 28 ნოემბერი.

2008 – ინიციატორი და კოორდინატორი საუნივერსიტეტო კავშირისა *Alma Mater Studiorum* – ბოლონიის უნივერსიტეტსა და ივ. ჯავახიშვილის სახ. თსუ-ს შორის.

2008 – საერთაშორისო პატრისტიკული ასოციაციის (*International Association of Patristic Studies – IAPS*) ნაციონალური კორესპონდენტი და ამავე წელს დაარსებული საერთაშორისო პატრისტიკული ასოციაციის ქართული სექციის ხელმძღვანელი.

2006 წლიდან ხელმძღვანელი სასწავლო და სამეცნიერო პროექტისა “დიონისიოს ვარელასი ბიზანტინისტიკის განვითარებისათვის” (ფინანსდება საბერძნეთის მხრიდან).

2005 – 2006 უცხოელი რეცენზენტი-ექსპერტი პროფ. სკოტ დაგლასის 6-წლიანი სამეცნიერო და პედაგოგიური მუშაობისა კოლორადოს უნივერსიტეტში (Prof.

Scot Douglass, Program of Humanities, Department of Comparative Literature and Humanities, University of Colorado, Boulder).
ატესტაციის პერიოდი: 2005. 09 – 2006. 04.

2004 – ბიზანტინისტთა საერთაშორისო ასოციაციის ქართული სექციის გამგეობის წევრი.

2001 – ინიციატორი და კოორდინატორი საუნივერსიტეტო კავშირისა თსუ-სა და პიზის უნივერსიტეტს შორის (პროექტის ხელმძღვანელები: პროფ. ლორენცო პერონე, პროფ. რ. გორდუხიანი).

1999-2001წწ. მონაწილე ქართულ-ბელგიური ერთობლივი სამეცნიერო პროექტისა, რომელიც გამოსცემს გრიგოლ ნაზიანზელის თხზულებათა ძველ ქართულ თარგმანებს სერიაში: *Corpus Christianorum. Series Graeca. Sancti Gregorii Nazianzeni Opera, Versio Iberica*, Leuven, ed. B. Coulie. INTAS-ის პროექტი.

სტაჟირება და სამეცნიერო მუშაობა საზღვარგარეთ

2012. XII, იენის ფრ. შილერის უნივერსიტეტი, სიძველეთმცოდნეობის ინსტიტუტი, ერთობლივი სამეცნიერო მუშაობა საენციკლოპედიო სტატიებზე პრივატ-დოცენტ ანგერეტ ლიუნინგთან.

2009. VI-VII, ბოლონიის უნივერსიტეტი – **Alma Mater Studiorum, Institute of Advanced Studies.**

საჯარო ლექციები: I. *The Theory of Language in St. Gregory of Nyssa*; II *Theological Thinking and Articulation in St. Gregory of Nyssa.*

2005. XI-XII, მიუნხენის უნივერსიტეტი, მართლმადიდებლობის ინსტიტუტი. საჯარო ლექცია: *Die Konzeption und Methode des Origenes und Gregors von Nyssa in den Auslegungen zum „Hohenlied“.*

2005. IV-VI, ბონის უნივერსიტეტი, ფილოსოფიის ინსტიტუტი. თანამშრომლობა პროფ. თეო კობუშთან. პუბლიკაცია: გრიგოლ ნოსელის *In Inscriptiones Psalmorum da De Deitate Filii et Spiritus Sancti* saenciklopedio leqsikonisTvis Diccionario de San Gregorio de Nisa, ed. L.F. Mateo-Seco, G. Maspero, Monte Carmelo/Burgos 2006.

2004. XI-XII, კემბრიჯის უნივერსიტეტი, ღვთაების ფაკულტეტი. პუბლიკაცია: T. Dolidze, *The Cognitive Function of Epinoia in "Contra Eunomium II" and its Meaning for St. Gregory of Nyssa's Theory of Theological Language: Gregory of Nyssa. Contra Eunomium II. An English Version with Supporting Studies. Proceedings of the 10th International Colloquium on Gregory of Nyssa (Olomouc, September 15 -18, 2004)*, ed. by L. Karfíková, S. Douglass and J. Zachhuber, Brill: Leiden/Boston 2007, 445-459.

2002. XI-XII, **ბოსუმის უნივერსიტეტი, ღვთისმეტყველებისა და ფილოსოფიის სასაზღვრო საკითხების კათედრა.** თანამშრომლობა პროფ. თეო კობუშთან. პუბლიკაცია: T. Dolidze, *Der Glaube als Erkenntnis bei Origenes in: Der Kommentar in Antike und Mittelalter. Bd.2. Neue Beiträge zu seiner Erforschung* (hrsg. von W. Geerlings und C. Schulze [Clavis commentariorum antiquitatis et medii aevi 3], E.J. Brill/Leiden, Boston 2004, 185-211.

1996. X-1997. III, **მაინცის ფრ. გუტენბერგის სახ. უნივერსიტეტი, კლასიკური ფილოლოგიის სემინარი.** თანამშრომლობა პროფ. ანტრეას სპირასთან (ბერძნული პატრისტიკა) და პროფ. ანტონი ვლოსოკთან (ლათინური პატრისტიკა). 1997. 9. I. – საჯარო ლექცია Die Georgische Orthodoxe Kirche. Ihre Vergangenheit und Gegenwart.

პუბლიკაცია: T.Dolidze, *Der Begriff der Bewegung in der Gotteslehre Plotins und Gregors von Nyssa, in: Selbst - Singularität - Subjektivität. Vom Neuplatonismus zum Deutschen Idealismus,* hrsg.. Th.Kobusch, B.Mojsisch, O. F. Summerell, B. R. Grüner/ Amsterdam, Philadelphia 2003, 41- 75.

1996. VII-IX, **საარბრიუკენის უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის სემინარი.** პუბლიკაცია: T. Dolidze, *kinesis -Begriff der griechischen Philosophie bei Gregor von Nyssa, in: Gregory of Nyssa. Homilies on the Beatitudes. Proceedings of the Eighth International Colloquium on Gregory of Nyssa, (Paderborn, 14-18 September 1998),* ed. R.Drobner, A.Viciano, Brill/Leiden, Boston, Köln 2000, 221-245

1992. XI-XII, **კიოლნის უნივერსიტეტის სიძველეთმცოდნეობის ინსტიტუტი და ბონის უნივერსიტეტის ფრ. დიოლეგერის სახ. ინსტიტუტი.** თანამშრომლობა პროფ. ალბრეხტ დილესთან. პუბლიკაცია: T.Dolidze, *Christos-Logos-Lehre in der großkirchlichen Theologie des 2. Jahrhunderts, in: Prinzipat und Kultur im 1. und 2. Jahrhundert,* hrsg. von B.Kühnert, V. Riedel, R.Gordesiani, Bonn 1995, 118-130.

სარედაქციო საქმიანობა

2009 – მთავარი რედაქტორი სერიისა *პატრისტიკული კვლევა საქართველოში*, ლოგოსი/თბილისი.

2008 წლიდან რედკოლეგიის წევრი ჟურნალისა *ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი*. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბ./ ცოდნა

2007 წ. მახარაძის თანაავტორობით გამომცემელი კრებულისა *ბიზანტინისტიკა საქართველოში*, გამ. ლოგოსი/თბილისი.

2004 წლიდან რედკოლეგიის წევრი ჟურნალისა *Mnemosyne*, სტუდენტთა შრომები ელინოლოგიასა და ლათინისტიკაში, ლოგოსი/თბილისი.

2001 წლიდან **რედკოლეგიის წევრი** საერთაშორისო ჟურნალისა **ფილოსოფიური განაზრებანი**, ილია ჭავჭავაძის უნივერსიტეტი.

2000 წლიდან **უცხოელი კორესპონდენტი** ჟურნალისა **Adamantius. Notiziario del Gruppo Italiano di Ricerca su "Origene e la tradizione alessandrina"** (Pisa/Bologna).

1999 წლიდან **რედკოლეგიის წევრი** საერთაშორისო ჟურნალისა *Phasis. Greek and Roman Studies. Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies. Tbilisi Ivane Javakhishvili State University, Publ./Logos*

1975 – 1985 თსუ შრომების **არქეოლოგია, კლასიკური ფილოლოგია, ბიზანტინისტიკის პასუხისმგებელი მდივანი.**

მონაწილეობა კონფერენციებში, გამოქვეყნებული თეზისები:

თინა დოლიძე, ექვთიმე კოჭლამაზაშვილი, *გამოკრებანი წამებათანი* არსენ იყალთოელის დოგმატიკონში და *Doctrina patrum*, 86-88, VI საერთაშორისო ქართველოლოგიური სიმპოზიუმი, მასალები, თბ., 2011, 14-18. XI. 2011.

– თინა დოლიძე, ელინური და ქრისტიანული გრიგოლ ნოსელის ენის თეორიაში (*The Hellenic and the Christian in Gregory of Nyssa's Theory of Language*), საერთაშორისო კონფერენცია "ბერძნული ცივილიზაცია და კულტურათა დიალოგი, 5-7 ოქტომბერი, თბილისი 2011, პროგრამა გვ. 12.

T. Dolidze, *The Equivocality of Biblical Language in Origen: Sixteenth international Conference on Patristic Studies, Oxford 8th-12th August, 2011 (program, p. 27).*

T. Dolidze, *Patristic Studies in Georgia 2008-2011. Report of a national correspondent of Georgia. Association Internationale D' Études Patristiques, General Assembly, Oxford, August 9, 2011 (www.patristics.org.uk)*

T. Dolidze, *The Idea of God's Action and Movement in the Cappadocian Theology, 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia 22-27 August 2011 (program, p. 39).* რეზიუმე იხ.: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia 22-27 August 2011, v. III, Abstracts of Free Communications, p. 194-195.*

T. Dolidze (co-author K. Bezarashvili), *A Survey of Kartvelian Studies in the last 100 years (პლენარული მოხსენება), Exploratory Workshop: The Caucasus and Byzantium from Late Antiquity through the Middle Ages. Center for Eastern Mediterranean Studies. Central European University, Budapest, November 28, 2010.*

T. Dolidze, E. T. Kochlamazashvili *Excerpts of Gregory of Nyssa's Works in the Old Georgian Redaction of Doctrina Patrum, Contra Eunomium III. The Twelfth International Colloquium on Gregory of Nyssa, 14 – 17 September 2010.*

თ. დოლიძე, კაპადოკიელი მამების ეპისტემოლოგიური თეორია: საერთაშორისო კონფერენცია *ქრისტიანული კაპადოკია და კავკასია*, პროგრამა, 2010, 2-4 ივნისი (ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი).

თ. დოლიძე, ევთვიმე ათონელი – ბერძნული თეოლოგიურ-დოქმატური ტერმინოლოგიის გადმომღები (ბერძნულ-ქართული ლექსიკონის შედგენის პრინციპებისთვის): I საერთაშორისო სიმპოზიუმი ლექსიკოლოგიაში, ბათუმი 2010, 14-16 მაისი, (მოხსენების მასალები, 70).

თ. დოლიძე, პრეზენტაცია წიგნისა: Annegret Plontke-Lüning (Universität Jena), *Frühchristliche Architektur in Kaukasien*, Wien 2007: თსუ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი. მოხსენებები. სემინარები პრეზენტაციები 2009-2010, 7 აპრილი 2010.

თ. დოლიძე, არისტოტელეს "კატეგორიების" თემის დეფინიცია ბერძნულ სასკოლო ფილოსოფიაში – პროფ. ბურკჰარდ მოიზიშის 65 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია "პლატონიზმი, არისტოტელიზმი და ნეოპლატონიზმი შუა საუკუნეებსა და ახალ დროში", გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტი, 2009 წლის 19 ნოემბერი.

თ. დოლიძე, წმ. გრიგოლ ნოსელის არგუმენტაცია ჰომილიაში "ძისა და სულიწმიდის ათვის და აბრაჰამის შესახებ", საერთაშორისო კონფერენცია "ბიზანტინისტიკა საქართველოში – 3" თბილისი, ახალციხე, ტაო-კლარჯეთი, 25-30 სექტემბერი, 2009, გვ. 36, 142-3.

თ. დოლიძე, კაპადოკიელთა კონცეფცია აზროვნების თავისუფლების შესახებ, წაკითხული თინათინ ყაუხჩიშვილის 90 წლისთავისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო კონფერენციაზე (2009 წლის 11 მაისი).

T. Dolidze, E. Kochlamazashvili, *Old Georgian Translations of Gregory of Nyssa's Works: The Trinitarian Theology of Gregory of Nyssa in the Opera Minora and supporting Studies*. 11th International Colloquium on Gregory of Nyssa, Tübingen, September 17-20, 2008.

თ. დოლიძე, გრიგოლ ნოსელი ძველ ქართულ ტრადიციაში: ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი, 2008, 27 ოქტომბერი, აკაკი ურუშაძის დაბადებიდან 90 წლისთავისადმი მიძღვნილი სესია.

თ. დოლიძე, კოსმიური მოძრაობის თეორია გრიგოლ ნოსელთან: საერთაშორისო კონფერენცია „ბიზანტინოლოგია საქართველოში -2“, ბათუმი 26-28 ოქტომბერი, ბათუმი-ტრაპირონი 2007.

თ. დოლიძე, კაპადოკიელები და პოსტმეტაფიზიკოსები. ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის,

ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი, ალექსანდრე ალექსიდის დაბადებიდან 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი სესია, 2007, 12 იანვარი.

ოთხი მოხსენება წაკითხული სამეცნიერო კონფერენციაზე „ბიზანტინისტიკა საქართველოში“ (წარსული, აწმყო, მომავალი):

თ. დოლიძე, ალექსანდრიული ტრადიცია ძველ ქართულ მწერლობასა და თანამედროვე ქართულ კვლევაში.

თ. დოლიძე, ბიზანტინისტიკა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში; თ. დოლიძე და ე. კოჭლამაზაშვილი, გრიგოლ ნოსელის შემოქმედების კვლევა საქართველოში.

თ. დოლიძე, ომონიმია – ორიგენეს პერმენევტიკის სტრუქტურული ელემენტი, 19-21 ოქტომბერი 2006.

T. Dolidze, *The Cognitive Function of Epinoia in Contra Eunomium II and its Meaning for St. Gregory of Nyssa's Theory of Theological Language: Gregory of Nyssa Contra Eunomium II: 10th International Colloquium on Gregory of Nyssa 15th -18th September, Olomouc 2004.*

თ. დოლიძე, თავისუფალი ნება ორიგენეს პერმენევტიკაში (ქართულ და გერმანულ ენებზე), მოხსენება წაკითხული კონფერენციაზე: თავისუფლების იდეა ფილოსოფიასა და სოციალურ თეორიაში. ბილატერალური სამეცნიერო კონფერენცია ქართველ და გერმანულ მეცნიერთა შორის, 20-24 ოქტომბერი, თბილისი-სიდნაი 2003.

თ. დოლიძე, თავისუფალი ნება ორიგენეს პერმენევტიკაში (ქართულ და გერმანულ ენებზე), მოხსენება წაკითხული კონფერენციაზე: თავისუფლების იდეა ფილოსოფიასა და სოციალურ თეორიაში. ბილატერალური სამეცნიერო კონფერენცია ქართველ და გერმანულ მეცნიერთა შორის, 20-24 ოქტომბერი, თბილისი-სიდნაი 2003.

T. Dolidze, *Der Glaube als Erkenntnis bei Origenes, Wissenschaftliche Konferenz: Der Kommentar in Antike und Mittelalter, 14-16. März, Bochum 2003.*

T. Dolidze, *The Function of the Inspired Language in Gregory of Nyssa: XXe Congrès international des Études byzantines. Collège de France - Sorbonne, 19-25 août, Paris 2001, pré-actes, III (communications libres), p. 93 .*

T. Dolidze, *Some Aspects of Allegorical Language in Origen and Gregory of Nyssa: Colloquium Origenianum Octavum. Origene e la tradizione alessandrina, 27-31 August, Pisa 2001, Testi e Reassunti, p. 35.*

T. Dolidze, *The Logic of Language in Gregory of Nyssa's Treatises against Eunomius, ელინისტიკა საუკუნეთა მიჯნაზე. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, თბ. 21-26. IX. 2000.*

T. Dolidze, *Der Begriff der Bewegung in der Gotteslehre Plotins und Gregors von Nyssa, bilaterale Konferenz zum Thema*

Neuplatonismus und Subjektivität. Von Plotin zum Deutschen Idealismus, Tbilisi 6-9 Oktober, 1998.

თ. დოლიძე, აბსოლუტური სუბიექტი პლოტინეს ფილოსოფიაში: ფილოლოგიის ფაკულტეტისა და თსუ ფილიალების I სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების 80 წლისთავისადმი, 2-3 აპრილი, 1998, მოხსენებათა მასალები, გვ. 41-42.

თ. დოლიძე, კლასიკურ ფილოლოგიაში, ბიზანტინისტიკასა და ნეოგრეცისტისტიკაში ახალი საუნივერსიტეტო პროგრამების ფორმირების პრინციპები: კლასიკური, თანამედროვე ბერძნული ენებისა და კულტურის საქართველოს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სწავლების პრობლემები, 26-27 დეკემბერი, თბ. 1997.

T. Dolidze, Zur Existenz und Struktur der theologischen Sprache in der Spätantike (Origenes, die Kappadokier, Pseudo-Dionysos Areopagita): გრიგოლ წერეთლის 125, წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენცია, თბილისი/ტაბახმელა 9-12 სექტემბერი 1996, გვ. 38-39.

თ. დოლიძე, kinesis-ის პლატონური თეორია ორიგენესა და გრიგოლ ნოსელის ღვთისმეტყველებაში: ფილოლოგიის ფაკულტეტის სამეცნიერო სესია. მაისი 1996 (მოხსენებათა თეზისები, 32-33).

T. Dolidze, Theologie und Philosophie in der *Oratio catechetica magna* Gregors von Nyssa (semantisch-strukturelle Textanalyse): აკად. სიმონ ყაუხჩიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია, თბილისი 1995, 31-33 (მოხსენებათა მასალები).

T. Dolidze, Die Theologische Sprache der *Oratio catechetica magna* Gregors von Nyssa, in: Byzantium. Identity, Image, Influence. XIX International Congress of Byzantine Studies, Copenhagen, 18-24 August, 1996 (Abstracts).

თ. დოლიძე, გრიგოლ ნოსელის ჰომილია “ძისა და სულიწმიდის ღვთაებრიობისათვის” და მისი ძველი ქართული თარგმანი: პროფ. აკ. ურუშაძის დაბადებიდან 75 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია, 3 მაისი, თსუ, თბ. 1994.

თ. დოლიძე, ჰერაკლიტე, პლატონი და ციცერონი გრიგოლ წერეთლის თვალთახედვით: გრიგოლ წერეთლისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია, თსუ, 1994.

თ. დოლიძე, ბასილი დიდის 38-ე წერილის ავთენტურობისათვის: რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენცია. ლიტერატურათმცოდნეობა, ეძღვნება თბილისი უნივერსიტეტის დაარსების 75-ე წლისთავს, მოხსენების თეზისები, თბ., 1993, მოხსენებათა თეზისები, გვ. 26-27.

თ. დოლიძე, *ousia, hypostasis*, როგორც ლოგიკური ცნებები, კაპადოკიელ მამათა მოძღვრებაში წმინდა სამების შესახებ: ალექსეი ლოსევის დაბადებიდან 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო სესია, თსუ, 1993.

T. Dolidze, *Christus-Logos in der Kirchentheologie des 2. Jh.: Prinzipat und Kultur im 1. und 2. Jh.* Wissenschaftliche

Konferenz. Friedrich-Schiller-Universität Jena, Institut für Altertumswissenschaften in Verbindung mit der Iwane - Dshawachischwili-Universität Tbilissi, Lehrstuhl für Klassische Philologie und Zentrum für Erforschung der Mittelmeerkulturen, Jena 27. -30. Oktober 1992.

თ. დოლიძე, ბერძნულ-რომაული წყაროები მოციქულთა მოგზაურობის შესახებ საქართველოში, კლასიკური ფილოლოგიის საჯარო სხდომა, 1-2 ნოემბერი 1989.
_ Определение темы *Категорий* Аристотеля в античной и ранневизантийской школьной традиции: საერთაშორისო კონფერენცია „ანტიკური კულტურის პრობლემები,“ თბილისი, 15-20. X. 1990.

თ. დოლიძე, ტოპონიმები და ეთნიკური სახელები ეპიფანე კონსტანტინოპოლელის "წმ. ანდრიას ცხოვრებაში": Проблемы референции в языке и литературе, Тбилиси, 1987 (მოხსენებათა მასალები).

თ. დოლიძე, არისტოტელეს ფილოსოფიის სწავლების მეთოდთა ამონიოს ჰერმიასის ნეოპლატონურ სკოლაში: ახალგაზრდა მეცნიერ-ფილოლოგთა მეოთხე რესპუბლიკური კონფერენცია, 21-25. XII, სოხუმი, 1983, მოხსენებათა თეზისები, გვ. 36-37.

თ. დოლიძე, ამონიოს ჰერმიასის სკოლის კომენტარები არისტოტელეს „კატეგორიებზე“ (ტექსტოლოგიური ანალიზი), ამიერკავკასიის ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია „საბჭოთა ენათმეცნიერებისა და ლიტერატურათმცოდნეობის პრობლემები“, თბილისი 1983, მოხსენებათა თეზისები, გვ. 46.

თ. დოლიძე, V-VI სს. ალექსანდრიული ნეოპლატონიზმის კულტურულ-ისტორიული მნიშვნელობისათვის, ახალგაზრდა მეცნიერ-ფილოლოგთა

რესპუბლიკური კონფერენცია, მიძღვნილი საქართველოს ალკკ XXXII ყრილობისადმი, ბათუმი 11-13 მარტი 1982, მოხსენებათა თეზისები, გვ. 31-32.

T. Dolidze, *Комментарии Олимпиодора Младшего к Категориям Аристотеля: Вторая Научная Конференция по проблемам древнегреческой философии «Аристотелевские чтения»*, 12-13 сентября, Цалка 1981.

თ. დოლიძე, ლოგიკის ადგილი მეცნიერებათა არისტოტელესეულ კლასიფიკაციაში, ახალგაზრდა მეცნიერ-ფილოლოგთა რესპუბლიკური კონფერენციის თეზისები, თბილისი 1980, 17-18.

T. Dolidze, *Об отношении логики к философии в неоплатонических комментариях V-VI вв. на сочинения Аристотеля: საერთაშორისო კონფერენცია Историчность и*

Актуальность Античной культуры, Тбилисский Гос. Университет и Йенский Университет им. Фридриха Шиллера, 21-26 октября, Тбилиси 1980, 85-86.

უმთავრესი სამეცნიერო პუბლიკაციები

მონოგრაფია: "წმ. გრიგოლ ნოსელის თხზულებათა შემცველ ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა", ხელნაწ. აღწერეს, შესავალი და საძიებლები დაურთეს ექვთიმე კოჭლამაზაშვილმა და თინა დოლიძემ, სერიაში: პატრისტიკული კვლევა საქართველოში, ტ. I, ლოგოსი/თბილისი 2009, 275 გვ. (რეზიუმე ინგლისურად: Sancti Gregorii Nysseni Opera. Versio Iberica, 234-249).

ტექსტის გამოცემა: წმიდა გრიგოლ ნოსელი, საკითხავი წმიდისა სამებისათვის, რომელსა შინა მოიხსენებს აბრაჰამს, თარგმანი გიორგი მთაწმიდელისა, გამოსაცემად მოამზადეს თ. დოლიძემ და ე. კოჭლამაზაშვილმა, რედაქტორი ნ. ეფრემიძე, კორნელი კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტი, თბ., 2003.

სამეცნიერო წერილები, საენციკლოპედიო სტატიები

T. Dolidze, A. Kharanauli, The Bible in Georgian Christianity, in: EBR - Encyclopedia of the Bible and its Reception, de Gruyter Publishers/ Berlin (ისტამბეზა), იხ. <http://www.degruyter.de/cont/fb/th/ebr/ebrProject.cfm>.

T. Dolidze, The Equivocality of Biblical Language in Origen, in: Studia Patristica. Proceedings of the Sixteenth International Conference on Patristic Studies, Oxford 8th -12th August, 2011, Peeters Press/Leuven (გამოქვეყნდება 2013)

T. Dolidze, Overview of the Georgian Research into Byzantine and Medieval Georgian Patristic Theology: Phasis. Greek and Roman Studies (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies, vol.15, Logos/Tbilisi (გამოქვეყნდება 2013)

T. Dolidze, Foundation of Kartvelian-Byzantine Studies in Georgia, in: Annual of Medieval Studies at CEU, vol. 18 (Budapest), 2012, 126-136.

T. Dolidze, T. Kochlamazashvili, Old Georgian Translations of St. Gregory of Nyssa's Works, in: Gregory of Nyssa. The Minor Treatises on Trinitarian Theology, ed. Volker Hennig Drecoll, Margitte Berghaus, Brill/ Leiden 2011, 577-592.

თ. დოლიძე, გვიანანტიკური ხანის კომენტატორები არისტოტელეს "კატეგორიების" თემის შესახებ (რეზიუმე ინგლისურად) კრებულში: Jubilee volume dedicated to the 65th anniversary of Burkhard Mojsisch, edited T. Iremadze in collaboration with Helmut Schneider and Klaus J. Schmidt, Publishing House „Nekeri“/ Tbilisi 2011, 76-98.

T. Dolidze, *Christliches und Hellenisches in Origenes Phasis. Greek and Roman Studies* (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies), vol. 13-14, Logos/Tbilisi, 2011, 196-211.

თ. დოლიძე, მამები კაპადოკიელი ადამიანის ეპინოეტიკური აზროვნების შესახებ, კრებულში: ბიზანტინოლოგია საქართველოში – 3, გამ. ლოგოსი/თბილისი 2011, 163-173 (რეზიუმე ინგლისურად)

თ. დოლიძე, ძველბერძნულ-ძველქართული საღმრთისმეტყველო ლექსიკონის მასალები: ლექსიკონის შეგენის პრინციპები, წელიწდეულში: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი 3/2010, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, ცოდნა/თბილისი, 146-153.

თ. დოლიძე, წმ. გრიგოლ ნაზიანზელის “ძისათვის“ პირველი საღმრთისმეტყველო სიტყვის (Oratio XXIX) ლექსიკა, წელიწდეულში: ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი 3/2010, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, ცოდნა/თბილისი, ქრისტიანულ-არქეოლოგიური ძიებანი 3, წელიწდეული 2010 წლისათვის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბ./ ცოდნა, 154-187.

T. Dolidze, *Der freie Wille in der Hermeneutik des Origenes*, in: M. Beriashvili, B. Mojsisch (eds) *unter Mitwirkung von H. Grabst, Die Idee der Freiheit in Philosophie und Sozialtheorie*, SVH/Saarbrücken 2010, 87-111.

T. Dolidze, *In Inscriptiões Psalmorum*, in: *The Brill Dictionary of Gregory of Nyssa*, edited by Lucas Francisco Mateo-Seco and Giulio Maspero (Supplements to *Vigiliae Christianae* 99) , translated by Seth Cherney, Brill/Leiden. Boston 2010, 429-431.

T. Dolidze, *De Deitate Filii et Spiritus Sancti et in Abraham*, in: *The Brill Dictionary of Gregory of Nyssa*, edited by Lucas Francisco Mateo-Seco and Giulio Maspero (Supplements to *Vigiliae Christianae* 99), translated by Seth Cherney, Brill/Leiden. Boston 2010, 216-218.

თ. დოლიძე, კოსმიური მოძრაობის თეორია გრიგოლ ნოსელთან კრებულში: ნ. მახარაძე, მ. გიორგაძე (რედაქტორები), „ბიზანტინოლოგია საქართველოში -2“, ლოგოსი/თბილისი 2009, 224-246.

თ. დოლიძე, უადრესი ბერძნული წყაროები ანდრია პირველწოდებულის მიმოსვლის შესახებ საქართველოში, კრებულში: საერთაშორისო სამეცნიერო

კონფერენცია "ტბელობა". სხალთის ეპარქია. საქართველოს საპატრიარქოს წმ. ტბელ აბუსერიძის სახელობის უნივერსიტეტი კონფერენციის მასალები, ნოემბერი 2008, 62-65.

თ. დოლიძე, ბიზანტინისტიკა თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტში, კრებულში: თ. დოლიძე, ნ. მახარაძე (რედაქტორები), „ბიზანტინოლოგია საქართველოში,“ ლოგოსი/ თბილისი 2007, 102-114 (რეზიუმე ბერძნულად).

თ. დოლიძე, ე. კოჭლამაზაშვილი, გრიგოლ ნოსელის შემოქმედების კვლევა საქართველოში, კრებულში თ. დოლიძე, ნ. მახარაძე (რედაქტორები), „ბიზანტინოლოგია საქართველოში,“ ლოგოსი/ თბილისი 2007, 90-101 (რეზიუმე ბერძნულად).

თ. დოლიძე, ბერძნულენოვანი ალექსანდრიული მწერლობის კვალი საქართველოში, კრებულში “ ბიზანტინოლოგია საქართველოში,“ ლოგოსი/ თბილისი 2007, 73- 89 (რეზიუმე ბერძნულად).

თ. დოლიძე, ომონიმია – ორიგენეს ჰერმენევტიკის სტრუქტურული ელემენტი, კრებულში: ფილოსოფია. ღვთისმეტყველება. კულტურა. პრობლემები და პერსპექტივები. საიუბილეო კრებული მიძღვნილი გურამ თევზაძის 75 წლისთავისადმი, გამ. “ნეკერი”/ გამ. “არხე”, თბილისი 2007, 18-29 (რეზიუმე ინგლისურად).

T. Dolidze, The Cognitive Function of Epinoia in *Contra Eunomium II* and its Meaning for St. Gregory of Nyssa's Theory of Theological Language, in: Gregory of Nyssa. *Contra Eunomium II*. Proceedings of the 10th International Colloquium on Gregory of Nyssa in Olomouc (15th -18th September 2004), Brill: Leiden, 2007, 445-459.

T. Dolidze, "De Deitate Filii et Spiritus Sancti" და "In Inscriptiones Psalmorum": L. F. Mateo-Seco, G. Maspero (edd.), Gregorio di Nissa. *Dizionario Città Nuova/Roma* 2007, 201-204; 337-340.

T. Dolidze, "De Deitate Filii et Spiritus Sancti" და "In Inscriptiones Psalmorum": *Diccionario de San Gregorio de Nisa*, ed. L.F. Mateo-Seco, G. Maspero, Monte Carmelo/Burgos 2006, 310-314; 549-553.

T. Dolidze, Jesus Christ as the Principle of the New Language in Gregory of Nyssa, in: *Jesus Christ in St. Gregory of Nyssa's Theology*. Minutes of the Ninth International Conference on St. Gregory of Nyssa (Athens, 7-12 September 2000), Athens 2005, 861-863.

T. Dolidze, Der Begriff des Freien Willens als Gegenstand der origeneischen Hermeneutik, in: PHASIS. Greek and Roman Studies (Tbilisi Ivane Javakhishvili State University, Institute of

Classical Philology, Byzantinology and Modern Greek Studies), v. 7, Tbilisi 2005, 31-43.

თ. დოლიძე, მ. კაკაშვილი, სულის აღსვლის მეტაფორები "ქებათა ქების" გრიგოლ ნოსელისეულ განმარტებაში: Mnemosyne. სტუდენტთა შრომები ელინოლოგიასა და ლათინისტიკაში, თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინოლოგიისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი, "ლოგოსი", 2004, N 1, გვ. 100-110.

თ. დოლიძე, მ. კაკაშვილი, სოლომონის "ქებათა ქების" ალეგორიული განმარტების ისტორია და კომენტარების ძირითადი პრინციპები გრიგოლ ნოსელთან: Mnemosyne. სტუდენტთა შრომები ელინოლოგიასა და ლათინისტიკაში, თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინოლოგიისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი, "ლოგოსი", 2004, N 1, გვ. 92-99.

T. Dolidze, Der Glaube als Erkenntnis bei Origenes: Der Kommentar in Antike und Mittelalter. Neue Beiträge zu seiner Erforschung, hrsg. von W. Geerlings und C. Schulze (Clavis commentariorum antiquitatis et medii aevi 3), Brill/Leiden, 2004, 185-211.

T. Dolidze, Einige Aspekte der allegorischen Sprache in den Auslegungen von Origenes und Gregor von Nyssa zum 'Hohenlied': Origeniana Octava. Colloquium Biblicum Lovaniense, vol. II, edited by Lorenzo Perrone in collaboration with P. Bernardino and D. Marchini Peeters /Leuven 2003, 1061-1070.

T. Dolidze, Der Begriff der Bewegung in der Gotteslehre Plotins und Gregors von Nyssa: Selbst - Singularität - Subjektivität. Vom Neuplatonismus zum Deutschen Idealismus, hrsg.. Th.Kobusch, B.Mojsisch, O. F. Summerell, B. R. Grüner: Amsterdam/Philadelphia, 2003, 41- 75.

T. Dolidze, A Reflection of Alexandrian Tradition in the Old Georgian Literature and the Modern Georgian Research: Adamantius. Notiziario del Gruppo Italiano di Ricerca su "Origene e la tradizione alessandrina", V. 7, Pisa 2001, 154 - 172.

თ. დოლიძე, ერთი ფილოსოფიური ცნების რეცეფციისათვის გრიგოლ ნოსელის მოძღვრებაში წმ. სამების შესახებ: METANOIA. ეძღვნება გრიგოლ წერეთლის დაბადებიდან 130 წლისთავს, თბილისი 2001, გვ. 82-102.

T. Dolidze, The Logic of Language in Gregory of Nyssa's Treatise "Against Eunomius": PHASIS. Greek and Roman Studies (Tbilisi Ivane Javakhishvili State University, Institute of Classical Philology, Byzantinology and Modern Greek Studies), v. 4, Tbilisi, 2001, 15- 25.

T. Dolidze, KINESIS-Begriff der griechischen Philosophie bei Gregor von Nyssa: Gregory of Nyssa. Homilies on the Beatitudes.

Proceedings of the Eighth International Colloquium on Gregory of Nyssa, (Paderborn, 14-18 September 1998), ed. R.Drobner, A.Viciano, Brill: Leiden/Boston/Köln 2000, 221-245.

თ. დოლიძე, მოძრაობა, როგორც გენეტიკური ცნება, პლოტინეს მოძღვრებაში სამი პიპოსტაზის შესახებ ("ენეადების" ემანაციის თეორიის პარადოქსულობისათვის): ANATHEΣΙΣ. ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი. აკად. თ.ყაუხჩიშვილის საიუბილეოდ, თბილისი 1999, გვ. 138-151.

T. Dolidze, Christos-Logos-Lehre in der großkirchlichen Theologie des 2. Jahrhunderts: Prinzipat und Kultur im 1. und 2. Jahrhundert, hrsg. von B.Kühnert, V. Riedel, R.Gordesiani, Bonn 1995, S. 118-130.

T. Dolidze, Die II. wissenschaftliche Allunionskonferenz zu Problemen der altgriechischen Philosophie: Georgica, Heft 7, Jena-Tbilissi, 1984.

თ. დოლიძე, ამონიოს ჰერმიასის სკოლის ლოგიკურ კომენტართა რეცეფცია ბიზანტიურ ფილოსოფიაში (რეზიუმე ინგლისურად და რუსულად), თსუ შრომები, ტ. 249, თბ. 1984, გვ. 346-385.

T. Дoлидзe, К вопросу о функции лoгикe прагмaтeиa в комментариях школы Аммония, (რეზიუმე ინგლისურად), თსუ შრომები, ტ. 249, თბ. 1984, გვ. 317-345.

თ. დოლიძე, ზოგადი და კერძო არსების ურთიერთმიმართების საკითხი ამონიოსის სკოლის კომენტარებში არისტოტელეს "კატეგორიებზე", თსუ ახალგაზრდა მეცნიერთა შრომები, ტ. IX, თბ. 1983, გვ. 81-87.

თარგმანი

შუა საუკუნეების ლათინურ წყაროთა თარგმანი მ. თამარაშვილის *L' église géorgienne* (Paris 1910) ქართული თარგმანისათვის (თბილისი, 1995).

რეცენზია

T. Dolidze, Review: Scot Douglass, *Theology of the Gap. Cappadocian Language Theory and the Trinitarian Controversy*, Colorado 2005, ჟურნალში: Adamantius. Notiziario del Gruppo Italiano di Ricerca su "Origene e la tradizione alessandrina", v. 13 (Pisa 2007), 615-621.